

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9CoP/11/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2512213244
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Barcajová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:2512213244.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci starostlivosti o maloletú Y. V., narodenú XX.XX.XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Trnava, dieťa rodičov: Ing. G. V., narodená XX.XX.XXXX, bytom F., I. XX, zastúpená JUDr. Barborou Šrutekovou, advokátkou, Trnava, Hlavná 44, a Ing. G. V., narodený XX.XX.XXXX, bytom V., H. XX, zastúpený JUDr. Milošom Chrenkom, advokátom, AK Trnava, Hlavná 23, o rozšírenie úpravy styku otca s maloletou predbežným opatrením, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č.k. 20P/386/2012-66 zo dňa 22. januára 2013 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa uznesením napadnutým odvolaním otca návrh otca na vydanie predbežného opatrenia zamietol. Otec sa svojim návrhom domáhal vydania predbežného opatrenia na rozšírenie stretávania sa s maloletou tak, že sa s ňou bude stretávať každý párný víkend od soboty 9,00 hod. do 18,00 hod. a každý týždeň v utorok od 16,00 hod. do 18,00 hod. bez prítomnosti matky maloletej. Mal preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Piešťany č.k. 8C/236/2010 zo dňa 07.06.2011 bolo manželstvo rodičov maloletej rozvedené, maloletá Y. bola zverená do osobnej starostlivosti matky a rozsudok súdu prvého stupňa v časti vyživovacej povinnosti otca a jeho úpravy styku s maloletou bol v odvolacom konaní zrušený a vec vrátená Okresnému súdu Piešťany na nové konanie s tým, že vo veci doposiaľ rozhodnuté nebolo. Úprava práv a povinností rodičov k maloletej na čas po rozvode manželstva stále prebieha. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Trnave a jej záverov vyplýva, že pre posúdenie najvhodnejšej alternatívy stretávania sa otca s dcérou považujú za potrebné komplexne vyšetriť všetky zúčastnené strany a preto odporúčajú pribrať do konania znalca z odboru psychológie. Súd zistil, že Okresný súd Piešťany potom, čo bol zrušený jeho rozsudok v časti o výživnom a úprave styku s maloletou vo veci doposiaľ nerozhodol. V rámci opätovného rozhodovania v tomto smere môže dôjsť k tomu, že styk sa môže s maloletou rozšíriť tak, ako to požaduje otec bez prítomnosti matky, ale nateraz súd o návrhu otca na rozšírenie styku s maloletou bez prítomnosti matky rozhodol tak, že tento návrh zamietol, pretože ani styk, o ktorom sa rodičia dohodli na čas po rozvode neplní svoj účel tak ako by mal. Je potrebné, aby sa rodičia medzi sebou neosočovali a neurážali, aby sa styk s maloletou dodržiaval, pokiaľ tomu tak nebude, nemá význam ani styk otca s maloletou rozširovať.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletej. Uviedol, že súd prvého stupňa sa nevyporiadal s prevažnou väčšinou argumentov a skutkových tvrdení, preto dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a tieto nedostatočne zdôvodnil a vec i nesprávne právne posúdil. Poukázal na to, že konanie o úprave práv a povinností rodičov k maloletej na čas po rozvode prebiehajúce na Okresnom súde Piešťany bolo odročené na neurčito za účelom vyšetrenia na ÚPSVaR, pričom ani potom nie sú účastníci bližšie k rozhodnutiu vo veci samej, keďže zo správy ÚPSVaR Trnava vyplýva odporúčanie prizvať do konania znalca, čo Okresný súd Piešťany aj akceptoval. Znalecké dokazovanie je záležitosť niekoľkých mesiacov a je teda zrejmé, že rozhodnutie vo veci samej v horizonte najbližších mesiacov vydané nebude. Keďže právna úprava daná rozsudkom o úprave rodičovských práv a povinností na

čas do rozvodu prestala platiť dňom právoplatnosti rozsudku o rozvode, jediná platná úprava je daná predbežným opatrením ešte z roku 2011. S ohľadom na zmenu pomerov, najmä na strane maloletej, ktorá je staršia, duševne i fyzicky oveľa vyspelejšia, preto je úprava daná týmto predbežným opatrením nedostatočná. Argument, že vzťahy medzi rodičmi sú zlé a konfliktné, je síce pravdivý, avšak nemožno ho použiť ako dôvod pre odmietnutie rozšírenia styku s maloletou. Poukázal na to, že za existencie takýchto vzťahov medzi rodičmi je prítomnosť matky pri styku nevhodná a kontraproduktívna, brániaca jeho plnohodnotnému styku s dcérou. Súd tu totiž zamieňa príčinu s následkom a formuluje úplne absurdný záver, že matka neumožňuje riadny styk podľa aktuálnej úpravy, preto nemá význam styk rozširovať. Ak totiž bude matka naďalej robiť obštrukcie, mariť jeho styk s dcérou a vyvolávať konflikty, v zmysle uvedenej argumentácie súdu tým jednoducho a nanajvýš účinne zabráni rozšíreniu jeho styku s maloletou dcérou. Takáto absurdná argumentácia súdu je v jasnom rozpore so zákonom. Ak sa rodičia nevedia o úprave styku dohodnúť, je v zmysle § 25 ods. 2 Zákona o rodine povinnosťou súdu ich spor vyriešiť. Argument súdu, že pokiaľ sa s matkou maloletej nedohodnú, nemá význam jeho styk s maloletou rozširovať, je priamym porušením zákonnej povinnosti súdu a v konečnom dôsledku odoprením práva na súdnu ochranu a odmietnutím spravodlivosti. Otec argumentoval, že má eminentný záujem stretávať sa s dcérou v čo najširšom rozsahu a dlhodobo sa pokúša s matkou maloletej na styku s dcérou dohodnúť. Poukázal na závery vyšetrenia u psychologičky ÚPSVaR Trnava, ktorá jednoznačne formulovala, že maloletá je schopná zdieľať pozitívne city k osobám známym, s vytvoreným kontaktom a vzťahovou väzbou a za takúto osobu je považovaný aj on ako jej otec. Je pre dcéru známou osobou, oslovuje ho táto a dokáže s ním komunikovať, jej reakcie na neho sú pozitívne, dcéra dokázala s ním zostať osamote, pričom ho sama vyzvala, aby išli spolu do vedľajšej miestnosti. Psychologička počas celej interakcie dcéry s ním nezaznamenala žiadnu reakciu separačnej úzkosti alebo zvýšenú tenziu u maloletej. Preto treba mať tvrdenia matky maloletej o akomkoľvek ohrození duševného vývoja dieťaťa zo strany jeho osoby za vyvrátené a nepravdivé. Teda aj samotný kolízny opatrovník nevidel žiadnu prekážku pre rozšírenie jeho styku s dcérou, súd však tieto závery úplne odignoroval a pri rozhodovaní nebral do úvahy. Dokonca ani závery dodatočného vyšetrenia iniciovaného matkou maloletej neboli odlišné a správa ÚPSVaR opätovne zdôraznila nespochybniteľnú potrebu kontaktu dcéry s ním a potrebu jeho participácie na výchove dcéry. Hoci matka verbálne deklaruje, že mu nechce brániť v styku, jej činy preukazujú pravý opak, preukazuje rôzne doklady, ktorými sa ho snaží ako otca diskvalifikovať a dosiahnuť tak obmedzenie jeho kontaktu s dcérou. Zdôraznil, že žiadne z obvinení matky voči nemu nie sú pravdivé a sú založené výhradne len na ničím nepodložených subjektívnych tvrdeniach matky. Za najpodstatnejšiu skutočnosť a najväčšiu hrozbu však považuje fakt, že matka od samého začiatku manipuluje dcéru voči nemu s konečným cieľom čoho je, aby ho dcéra odmietala. Na túto manipuláciu upozorňuje už dva roky a viackrát predložil o tom aj dôkazy, kde v tejto súvislosti vyslovil podozrenie na psychické týranie dieťaťa matkou, nakoľko správanie dieťaťa vykazuje príznaky syndrómu zavrhnutého rodiča. Dieťa často vyslovuje výroky na moju adresu, ktoré vôbec nekorešpondujú s jej vekom a stupňom vývoja a ktoré dcére zjavne niekto systematicky nahovoril, až ich prijala za svoje. Matka ho pred dcérou dlhodobo a vytrvalo vykresľuje ako hrozbu, ako niekoho zlého, kto jej i jej matke ubližuje a nad ktorým sa treba mať na pozore. Nazdáva sa, že je zrejme, že takáto dlhodobá manipulácia sa musí negatívne prejavíť na dieťati a prejavy takéhoto štvania voči jeho osobe na dcéru pozoruje. ÚPSVaR sa však k týmto skutočnostiam vyjadril tak, že posúdenie tejto skutočnosti nie je v jeho možnostiach a i z tohto dôvodu navrhuje prizvať do konania znalca z odboru psychológie. Tvrdí, že každé ďalšie predlžovanie tohto stavu, keď sa s dcérou môže stretávať len šesť hodín v mesiaci a aj to pod negatívnym vplyvom zásahov matky, zvyšuje riziko citového odlúčenia dcéry od neho a tým vážne narušenie zdravého psychického vývoja dieťaťa. Je preto jednoznačne v záujme dieťaťa nielen rozšíriť kontakt s ním, ale v čase stretnutia aj eliminovať negatívny vplyv matky (a jej rodinných príslušníkov) tak, aby dcéra aspoň počas stretnutí s otcom nebola matkou manipulovaná a mala možnosť tak prirodzene vytvoriť si vzťah k nemu ako k jej otcovi. Samotný súd si správne uvedomil, že konflikty medzi rodičmi sú prekážkou riadneho priebehu styku otca s dcérou; je preto pre neho nepochopiteľné, keď súd vyslovil záver, ktorý sa priamo núka, teda neumožnil jeho stretávanie sa s dcérou osamote, čím jednoznačne vylúčil to, aby dcéra nebola svedkom konfliktov svojich rodičov. Ponechaním súčasného stavu hrozí maloletej reálna ujma na riadnom duševnom vývoji a nad neprítomnosťou jedného z rodičov - otca, ako i absenciou otcovského (mužského) vzoru (v súčasnosti vyrastá dcéra v čisto ženskom prostredí - matka, stará matka a matkina sestra) a hrozí nenapraviteľná ujma na ich vzájomných vzťahoch s dieťaťom. Je všeobecne známe, že najviac sa osobnosť dieťaťa formuje v ranom veku. Dlhodobá absencia otca v tomto citlivom období formovania osobnosti dieťaťa sa aj v budúcnosti bude dať len ťažko napraviť. Naopak, matkou neustále prezentovaná údajná ujma zo styku s otcom nebola nielenže ničím preukázaná, ale bola odborne spôsobilou, nezaujatou osobou - psychologičkou ÚPSVaR vylúčená (a to opakovane v dvoch správach).

Súd teda nemal mať žiaden dôvod na obavy, že by zmena súčasného nevyhovujúceho stavu mohla akýmkoľvek spôsobom maloletej uškodiť; práve naopak reálna hrozba psychickej ujmy existuje pri zakonzervovaní súčasnej nedostatočnej úpravy. Poukázal na to, že maloletá už od veku jedného roka a štyroch mesiacov pravidelne navštevuje predškolské zariadenie (jasle, teraz škôlka) a teda je zvyknutá už dva a pol roka tráviť veľa času v prostredí cudzích ľudí a bez matky. Navyše matka od januára tohto roku pracuje v zmenovej prevádzke, je teda zrejme, že dieťa často večer s matkou nezaspáva, v noci nespí a ani nie je ňou vyzdvihnuté či dovezené do škôlky. Tieto činnosti sú mu však dlhodobou matkou odopierané s odkazom na údajnú naviazanosť dcéry výhradne na matku. Uvedené však priamo vyvracia tvrdenia matky, že dieťa ešte nie je pripravené stretávať sa s ním viac času ako tri hodiny. Ak je totiž dieťa schopné bez problémov tráviť osem hodín každý deň s cudzími ľuďmi a je schopné zaspáť aj v prítomnosti tretích osôb a bez prítomnosti matky, nevidí absolútne žiaden dôvod, aby nemohlo byť s vlastným rodičom viac ako tri hodiny raz za dva týždne. Súd vo svojom odôvodnení poukázal tiež na ustanovenie § 74 ods. 1 OSP, ktorá upravuje nariadenie predbežného opatrenia pred začatím konania. Súd si pritom zrejme neuvedomil, že konanie vo veci samej už dávno prebieha, keďže na Okresnom súde Piešťany sa rozhoduje o otázke úpravy práv a povinností rodičov k maloletemu dieťaťu v rámci tohto rozhodovania o predbežnom opatrení, nejde o stav pred začatím konania, ale už počas prebiehajúceho konania a dôvodom bolo použitie ustanovenia § 102 ods. 1 OSP. Preto navrhol napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmeniť a jeho návrhu vyhovieť a predbežným opatrením upraviť jeho stretávanie s dcérou Y. v širšom rozsahu, ako je tomu doteraz a to každý párny týždeň v sobotu od 9,00 hod. do 18,00 hod. a každý utorok od 16,00 hod. do 18,00 hod. bez prítomnosti matky.

Matka maloletej a kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca písomne vyjadrili, uznesenie súdu prvého stupňa navrhli ako vecne správne potvrdiť.

Obaja rodičia sa vo svojich vyjadreniach (otec v doplnení odvolania) zaoberali stykom zo dňa 23.02.2013, kedy bola k styku privolaná polícia a došlo k tomu, že maloletá plakala, po styku bola rozrušená, styk jej nebol na prospech, medzi rodičmi došlo k nezhodám.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej len OSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou - podal ho včas účastník konania (§ 201, 204 OSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 202 OSP), a to v zákonom stanovenej lehote (§ 204 OSP), preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania, postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa je vecne správne. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3:0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z.).

Predmetom tohto konania je nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by bolo zmenené predchádzajúce predbežné opatrenie o styku otca s maloletou Y., narodenou XX.XX.XXXX, dieťaťu vo veku 4 roky.

Z obsahu spisu vyplýva, že rodičia maloletej boli manželia, ich manželstvo bolo rozsudkom Okresného súdu Piešťany č.k. 8C/236/2010-76 zo dňa 07.06.2011 rozvedené, maloletá Y. bola zverená do osobnej starostlivosti matky, keď obaja rodičia budú maloletú zastupovať a spravovať jej majetok, otcovi bola stanovená vyživovacia povinnosť k dieťaťu po 350 eur mesačne a bol upravený styk otca s maloletou za prítomnosti matky. Uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 24Co/187/2011-130 zo dňa 09.11.2011 odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, t.j. v časti, v ktorej súd rozhodol o výživnom a upravil styk navrhovateľa s maloletou Y., zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutie po zrušení veci odvolacím súdom vo veci sp. zn. 8C/236/2010 doposiaľ vydané nebolo, aktuálne prebieha znalecké dokazovanie. Preto úprava výživného zo strany otca a úprava jeho styku s maloletou Y. doposiaľ v konaní o rozvod manželstva účastníkov nebola právoplatne upravená. Uznesením Okresného súdu Trnava č.k. 18P/39/2012-25 zo dňa 05.12.2011 v spojitosti s uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 11CoP/4/2012-105 zo dňa 31.01.2012, ktoré rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 14.02.2012, bol upravený styk otca s maloletou Y. predbežným opatrením tak, že otec je oprávnený s dieťaťom sa stretávať každý párny týždeň v sobotu v čase od 15,00 hod. do 18,00 hod., pričom matka

má právo byť prítomná pri výkone styku s maloletou s tým, že je povinná maloletú na styk v určenom čase pripraviť a otcovi v mieste svojho bydliska odovzdať a otec je povinný v určenom čase maloletú matke na rovnakom mieste vrátiť.

Do úpravy výkonu rodičovských práv a povinností patrí aj úprava styku s dieťaťom (§ 36 ods. 1, § 25 Zákona o rodine). Rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo, dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvoze. Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvoze (§ 25 ods. 1 a 2 Zákona o rodine).

Podľa § 102 ods. 1 OSP ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne vydá predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Predbežné opatrenie možno vydať pred začatím konania (§ 74 O.s.p.) alebo po začatí konania (§ 102 O.s.p.). V oboch prípadoch je možné ho vydať z dvoch dôvodov. Jedným je dočasná úprava právnych pomerov účastníkov a druhým je zabezpečenie výkonu súdneho rozhodnutia, ak by mal byť ohrozený. Spoločným znakom oboch typov predbežných opatrení je ich predbežný - dočasný charakter. Znamená to, že sa nimi upravujú pomery účastníkov alebo zabezpečuje výkon rozhodnutia do doby, než súd vydá vo veci konečné rozhodnutie. Predbežné opatrenie musí mať preto vzťah k právnemu vzťahu, ktorý je alebo bude predmetom súdneho konania.

Z dočasného charakteru predbežných opatrení vyplýva, že pred ich nariadením nemusí súd dodržať formálny postup určený na dokazovanie a zisťovať všetky skutočnosti potrebné pre vydanie rozhodnutia vo veci samej. To však neznamená, že súd môže vydať predbežné opatrenie len na základe tvrdení navrhovateľa bez osvedčenia aspoň základných skutočností, ktoré by umožnili prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana a bez osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy, pretože predbežným opatrením sa buď upravujú pomery účastníkov alebo sa zabezpečuje výkon rozhodnutia do doby, než súd vydá konečné rozhodnutie vo veci, pričom predbežné opatrenie musí mať vzťah k právnemu vzťahu, ktorý je alebo bude predmetom konania vo veci samej.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že styk otca s maloletou Y. sa vykonáva na základe uznesenie Okresného súdu Trnava č.k. 18P/39/2012-25 zo dňa 05.12.2011 v spojitosti s uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 11CoP/4/2012-105 zo dňa 31.01.2012 a to každú párnú sobotu v čase od 15,00 hod. do 18,00 hod. v prítomnosti matky. Niet sporu o tom, že styk sa nevykonáva v kľudnej, pokojnej rodinnej atmosfére, pretože medzi rodičmi neustále vládne napätie a vzájomná nevraživosť. Táto atmosféra negatívne vplyva na maloletú Y. a i keď nikto nepochybuje o tom, že styk otca s maloletou je nespochybniteľným právom ako maloletej, tak i otca, i tu treba hľadať riešenie úpravy styku tak, aby táto úprava bola v čo najlepšom záujme maloletej.

Preto úprava styku nad rámec doposiaľ vykonanej úpravy musí vychádzať z dostatočne zistených skutkových i odborných podkladov, ktoré dajú najoptimálnejšiu odpoveď na túto otázku, teda to, kedy a akým spôsobom sa bude styk otca s maloletou ďalej realizovať. Táto otázka sa rieši v konaní pred Okresným súdom Piešťany sp. zn. 8C/236/2010, kde sa aktuálne vykonáva znalecké dokazovanie.

Navrhovaným predbežným opatrením sa otec snaží rozšíriť doterajšiu úpravu styku a vlastne nevyčkat na výsledok dokazovania, ktoré sa vedie na Okresnom súde Piešťany. Ak by odvolací súd takto postupoval a vyhovel by odvolaniu otca, vlastne by prejedlikoval výsledok tohto rozhodnutia. V konaní o nariadenie predbežného opatrenia, ktoré je svojim obsahom a formou konaním skráteným, kde súd vychádza len zo skutočností, ktoré sú osvedčené (pravdepodobné), nie je možné prijať konečný záver o otázke, ktorá si pre vyriešenie vyžaduje vykonanie potrebného komplexného dokazovania vrátane znaleckého.

Vyriešenie toho, aká úprava styku pre otca s maloletou Y. je naďalej vhodná, pre dieťa prijateľná a v jeho najlepšom záujme nevyhnutná pre jeho ďalší zdravý fyzický a duševný rast a rozvoj je otázkou, na ktorú možno nájsť odpoveď až po komplexom dokazovaní. Toto dokazovanie sa nemôže vykonávať rozdielne od dokazovania vykonávaného Okresným súdom Piešťany. Toto dokazovanie sústavne prebieha a ukončené nebolo. Nemožno toto dokazovanie opomenúť v konaní o nariadenie predbežného opatrenia. Úprava styku otca s maloletou je uskutočnená naposledy rozhodnutím Okresného súdu Trnava č.k. 18P/39/2012, ktoré je právoplatné a vykonateľné a ktoré je potrebné aj rešpektovať. Obaja rodičia svojim prístupom k zabezpečeniu všetkých práv dieťaťa a v jeho najlepšom záujme by sa mali pokúsiť realizovať styk tak, aby bol dieťaťu na prospech.

Námietky otca o tom, súd prvého stupňa sa nevyporiadal so všetkými jeho argumentmi a dôvodmi uvedenými v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia odvolací súd nepovažoval za relevantné, keďže niet dôvodu spochybňovať právo otca na styk s maloletou, pokrok vo vzťahu medzi otcom a dieťaťom (čo je želaným výsledkom pravidelného sýteného styku), avšak jeho rozšírenie a prípadná neprítomnosť matky pri styku nie je osvedčená natoľko, aby bolo možné návrhu vyhovieť. V tomto štádiu konania nie sú práva na rozšírenie styku osvedčené natoľko, aby ich bolo možné upraviť formou navrhovaného predbežného opatrenia.

Preto odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ súd prvého stupňa návrh na vydanie tohto predbežného opatrenia zamietol, rozhodol vecne správne. Preto odvolací súd toto uznesenie podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.